Szentes, XXVII. évfolyam. 68. szám. 1897. Péntek, junius 11.

Előfizetési árak:
Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . 1 frt 50 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kurczapartiutcza 31. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési pénzek is küldendők.

SZENTESI LAP

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KOZLÖNY.

Hirdetések árát valamint nyilt-teri közleményeket kiadó-hivatalunk méret szerint olcsón számit.

Egyes példányok kaphatók: nyomdánkban, Stark N. és Szigethy Z. könyvkeresk.-ben számonként 5 krért.

Kéziratok vissza tartatnak.

Megjelenik hetenként háromszor: vasárnap, szerdán és pénteken a kora reggeli órákban.

Szerkesztésért felelős: SIMA FERENCZ.

Lapunk megrendelhető: a kiadó-hivatalban és lapkihordóink utján kik az előfizetési pénzeket is felvehetik.

Itt az irás: olvassátok!

A pünkösd másodnapján tartott impozáns népgyülésnek az országgyülés képviselőházához és Apponyi Albert grófhoz intézett föliratait alább közöljük.

Fölösleges dolog lenne ezekhez a föliratokhoz kommentárt füzni. Megmondják ezek az igazságot magyaros őszinteséggel s minden szavukkal hiven tolmácsolják a közérzületet.

A kvóta-ügyről szóló fölirat igy hangzik:

„Mélyen tisztelt képviselőház!

Hazafias aggodalommal látjuk megdöbbentő előjeleit annak, hogy az ország sorsát ezidő szerint intéző kormány a közösügyes költségekhez való hozzájárulás dolgában az osztrák követelésekkel szemben indokolatlan engedékenységet tanusit, s a hűségére bizott hatalmat és azt a jelentékeny befolyást, melyet a pártviszonyok végzetes alakulása folytán a parlamentre gyakorol — az ugynevezett kvóta fölemelésére akarja fölhasználni. És aggodalmunkat nagyban fokozza, hogy állitólag legfelsőbb helyről is — bizonyára téves informácziók alapján — az a kijelentés hangzott el, hogy Magyarország közgazdasági fejlődése a kvóta-fölemelést indokolttá teszi; amely kijelentés a mi sajátos viszonyaink között bizonyára nagy sulyt kölcsönöz a kormány magatartásának.

Eltekintve azoktól a megdönthetetlen igazságoktól, amelyeknek erejével a parlament kvóta-bizottsága kimutatta az osztrák követelések tarthatatlanságát, — a magunk részéről, az életből meritett közvetlen tapasztalatainkra hivatkozva, valljuk és állitjuk, hogy Magyarország közgazdasági állapota nemcsak nem teszi indokolttá a kvóta-fölemelést, hanem inkább a leszállitást tenné kivánatossá. Mert az a közgadasági föllendülés, melyet osztrák részről annyiszor emlegetnek, a Potemkin-falvak értékével bir csupán.

Aki ugyanis alaposan megvizsgálja helyzetünket, s látja iparunk szomoru hanyatlását, kereskedelmünk pangását, mezőgazdaságunk sanyaru állapotát, s megnézi a telekkönyvek teherlapjait, az kénytelen elismerni, hogy erőforrásaink ijesztőleg apadnak, s teherviselési képességünk szemlátomást fogy.

E szomoru tények tudatában az önfőntartás ösztönének teszünk eleget, midőn a kvóta-fölemelés szándéka ellen fölemeljük tiltakozó szavunkat és arra kérjük a mélyen tisztelt képviselőházat, hogy ama nagy erkölcsi felelősségnél fogva, melyet mandátumának elfogadása által a nemzettel szemben magára vállalt, a kvóta-fölemelésére irányuló minden kisérletet — bár honnét jöjjön is az — a leghatározottabban visszautasitani méltóztassék.

Kelt Csongrádvármegye és Szentes város közönségének Szentesen, 1897. junius 7-én tartott népgyüléséből.

Pintér Gyula, jegyző. *Sima Ferencz,* elnök."

*

A sajtószabadság érdekében elfogadott fölirat a következőkép szól:

„Mélyen tisztelt képviselőház!

Pártkülönbség nélkül a legnagyobb megütközéssel és aggodalommal fogadta az ország közvéleménye a bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. §-át, mely a sajtószabadság integritásának megsértését involválja.

Általában is jogosult az aggodalom, mert akszióma nak tekinti mindenki azt a tételt, hogy a korlátlan sajtószabadság magának a közszabadságnak egyik legerősebb biztositéka; tehát minden olyan kisérlet, mely a sajtószabadság korlátolását czélozza, támadást képez a közszabadság ellen. De kétszeresen jogosult az aggodalom különösen a mi viszonyaink között, itt, ahol az állam a maga központi hatalmával minden téren ránehezedik a szabad mozgásra, s leköti és megbénitja az erkölcsi erőket; ahol a nemzet kezében nincs semmi materiális hatalom; ahol idegen érdekek is belejátszanak az ország sorsának intézésébe; ahol a hagyományos osztrák politikának egy teljesen osztrák szellemű hadsereg ád sulyt és erőt; ahol tehát a nemzet csak a szabad szó szellemi hatalmában találhatja fel jogainak hathatós védelmét.

Ily körülmények között hazafias indignacióval kell fogadnunk és szentségtörésnek kell tekintenünk minden olyan támadást, melyet magyar kéz intéz a 48-iki törvényhozás egyik legdicsőbb és legüdvösebb alkotásának: a sajtószabadságnak épsége ellen.

Ennélfogva hazafias kötelességünknek tartjuk arra kérni a mélyen tisztelt képviselőházat, hogy a bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. § át elvetni, s egyáltalában minden olyan törekvésnek, mely a szabad szellemű 48-iki sajtótörvény visszafejlesztését czélozza — a legerélyesebben utját állani és a korlátlan satószabadságot, az esküdtszéki biráskodás érintetlenül hagyásával, fenntartani méltóztassék.

Kelt Csongrád vármegye és Szentes város közönségének Szentesen, 1897. junius 7-én tartott népgyüléséből.

Pintér Gyula, jegyző. *Sima Ferencz,* elnök."

*

Az Apponyi Albert grófhoz intézett fölirat igy hangzik:

„Méltóságos gróf!

Mélyen tisztelt képviselő ur!

Szemben azzal a — már nem ismeretlen kisajátitási eljárással, melyet a kormány legutóbb a magyar honvéd tiszti akadémia fölállitása ügyében tanusitott; és szemben azokkal a jogtalan törekvésekkel, melyek e fontos vivmány minden dicsőségét és érdemét a kormány számára akarják lefoglalni: az igazságot kivánjuk helyreálitani és a valódi érdemnek hódolunk akkor, midőn Méltóságodnak — mint akinek bölcsesége, hazafisága és kitartása juttatta az országot a tiszti akadémia kérdésében táplált jogos kivánsága teljesitéséhez — ezennel elismerésünket nyilvánitjuk.

Egyszersmind — habár közjogi téren a Méltóságod által választott uttól eltérő uton kivánjuk elérni mindnyájunk közös czélját: a haza boldogulását — örömmel ragadjuk meg ezt az alkalmat arra, hogy kifejezzük mély tiszteletünket és nagyra becsülésünket Méltóságod iránt, aki kiváló államférfiui tulajdonaival, nemes ideálizmusával és példányszerű hazafiságával ennek a mi szerencsétlen hazánknak egyik büszkesége, disze és vigasztalása.

Kelt Csongrádvármegye és Szentes város közönségének Szentesen, 1897. junius 7-én tartott népgyüléséből.

Pintér Gyula, jegyző. *Sima Ferencz,* elnök."

Akkor és most. Most harmincz esztendeje, hogy a király fejére tették Szent István koronáját. Mindenki azt hitte, hogy egy szebb kor hajnala hinti fényét a diadémokra; hitt, remélt a magyar közel két évtizedes üldöztetés után; hitte, hogy Magyarországnak éppen annyira királya Ferencz József, mint amilyen császára Ausztriának; remélte, hogy az önvédelmi harczban kimerült nemzet életereje felpezsdül, hogy a megfojtott, kivégzett igazság feltámad, hogy a reakczió fagyos szelétől megdermedt csirái a szabadságnak kibajtanak; hitte hogy e nép gazdag lesz, boldog lesz, S most, hogy a harmincz tavasz és ugyanannyi tél rohant el fejünk felett azóta, az ország csak a harmincz tél pusztitását, sorvasztó fagyát érzi látja s a tavaszok nem hagytak más nyomot, mint nyilását a korrupczió mérges virágának, megerősödését az önkényuralom tölgyfájának. Zürzavar minden vonalon. Társadalomban és politikában, gazdagságban és morális gondolkozásban nagy a visszaesés. S mindezt a bölcs kormányzat okozta. Az akkori és a mostani viszonyok mérlegét pompásan állitotta össze Bartha Miklós, Ime:

„Megnyult a vasut; megrövidült az erkölcs. Nőtt a lakóház terjedelme, fénye: apadt a tűzhely tisztasága és melege. Szaporodott a bürokráczia; fogyott a szabadság. Több a pénz; kevesebb a hit. A középosztály egyrésze elpusztult; a parasztság egy része elfordult istenétől és hazájától. Az éhező ruthén, a kivándorló székely nyugdijt fizet . . . kinek? Hát a miniszereknek! Azoknak, akiknek gondatlansága miatt vagy éhezik, vagy kivándorol."

Elszomorító elmélkedés ez a koronázás évfordulóján. Mindenfelé hálaadó istentiszteleteket tartanak a multért, pedig talán könyörgő imát kellene mondani a kétségbeejtő jövőért.

Az idők jele.

— Sortűzek a nép közé. —

Piros Pünkösd napján két magyar községben embervért ontottak a csendőrök. Nádudvar és Alpár községekben történt ez a két legujabb szomoru esemény.

Nádudvaron szocziálista jellegű zendülés volt. Valóságos lázongás tört ki és amikor a csendőrség a tömeget le akarta csöndesiteni, a nép kövekkel dobálta őket. Persze golyó volt erre a felelet. És véres tusa támadt, amelyben egy ember holtan, hat pedig borzasztó sebektől elboritva terült el a földön. Sok családot fosztott meg a megrázó esemény a kenyérkeresőjétől.

Alpáron meg a szolnok-félegyházi vasut épitése miatt tört ki a zavargás. A nép a községi előljáróságval ellentétes nézeten volt és ezt erőszakos cselekedetekkel akarta dokumentálni. Állitólag agyon akarták ütni a birót, meg a jegyzőt. A csendőrök itt is löttek. Egy öreg asszony halva rogyott össze.

A véres zendülésről a következőkező részleteket közlik:

A nádudvari zavargás.

Draveczky Lajos asztalos, Erben János czipészlegény és Fonó Sándor ujságkihordó, mint a debreczeni szocziáldemokrata-párt kiküldöttei megjelentek Nádudvaron és jövetelüket levélben előre bejelentették. Az agitátorok levelükben kitanitották elvtársaikat, hogy ottlétük alkalmából gyüljenek össze titkos értekezletre, amelyen helyzetüket fogják megbeszélni.

Bunkóczy kubikos házánál százával gyülekeztek össze. Egyszerre csak közibök toppant Nabráczky főszolgabiró, aki a méltányos követelésekkel szemben jóakaratát igérte és szétoszlásra birta a tanácskozókat.

Az agitátorokat kihallgatásra maga elé idézte a községházához a főszolgabiró. A tömeg elkiséite Draveczkyéket és tiltakozott az ellen, hogy kiutasitsák őket. Azt kivánták, hogy az izgatók beszélhessenek és amikor a főszolgabiró ezt nem engedte meg, lázongani kezdtek. Hiába szólitották fel őket a szétoszlásra és hiába küldtek kilencz csendőrt a tömeg közé. Ekkor már kiáltoztak, lármáztak:

— Le a zsidókkal! Le az urakkal!

Mások ismét ezt kiáltották:

— Lőjjenek össze bennünket, itt vagyunk!

Azután hirtelen tégla és fadarabok repültek a főszolgabiró és a csendőrök felé. Egyeseket lerán czigáltak a lóról s e közben egy csendőr meg is sebesült. Erre kétszer egymásután löttek a csendőrök.

A lövések után egy pillanatra csend támadt. Garai Antal holtan rogyott össze és körülötte feküdtek a sebesültek: Beke Lajos, akinek tiz tagu családja van, Csoma Józsefné, egy fiatal menyecske, akinek mindkét lábát keresztül furta a golyó továbbá Kukik János, aki a vállán, Molnár Márton a karján, Kovács Gábor az arczán és Kiss Imre a lábaszárán sérült meg sulyosan. Piros András és mások golyótól, kardtól könnyen megsebesültek.

A lázongók csak akkor oszlottak szét, amikor a püspök-ladányi csendőrök is megérkeztek. Debreczenből áülön vonaton mentek ki a most már csendes községben: Rasó alispán, egy század gyalogság, az ügyész és a vizsgálóbiró.

Az alpári zendülés.

Alpár pestmegyei község lakosságát már régebb idő óta foglalkoztatja a szólnok-félegyházi vasut kiépitésének ügye. A dolgot sehogysem tudják közmegnyugvásra elintézni, miért pünkösd másodnapjára a község képviselőtestülete közgyülést hivott egybe, hogy az ügyet végre-valahára rendbehozzák. Hire járt azonban, hogy a község népe, amely a képviselőtestületnek ebben az ügyben elfoglalt álláspontjával ellentétben van, terrorizálni akarja az előljáróságot és a közgyülést arra fogja birni, ha kell erőszakkal is, hogy ugy tegyen, a hogy a nép akarja.

A képviselőtestület tehát csendőröket rendelt be és ezeknek az asszisztenciája mellett tartotta meg a gyülést. Gyülés után nagy tömeg verődött össze a községháza előtt. Amikor a gyülésről a jegyző és váczi a püspöki számtartó el akart távozni, a tömeg zugva állotta utjokat és ezt kiáltotta:

— Innen nem távozik senki!

A községi jegyző s a számtartó, midőn látták, hogy a tömegen áthaladvá esetleg inzultusoknak lesznek kitéve, visszafordultak s a község házához mentek vissza. Kivül a zajgó tömeg előre nyomult, körülvette a községházát, sőt az az udvarba is behatolt s szitkozódások s fenyegetések között a községházat kövekkel dobálta, majd az ablakoknak esett, az üvegtáblákat összezuzta s az ablakokon keresztül tégladarabot dobált be s mindenáron be akart hatolni a hivatalos helyiségekbe, hogy az ott levő biró, jegyző és püspöki számtartóhoz férjen. Két csendőr ugy helyezkedett el, hogy a hivatalos helyiségek bejáratait őrizze s midőn a helyzet mind fenyegetőbbé vállt, midőn már őket is kővel dobálták, sőt a lázadás vezetői immár egész hozzájok közeledtek, midőn a csendőröktől egy-két lépésnyire levő ablakokat is szétzuzták, s azokon keresztül tégladarabokat is dobáltak a hivatalos helyiségekbe, fegyveréhez nyult s a tőmeg közé lőtt.

Midőn a tömeg ennek daczára sem tágitott s immár arról beszéltek, hogy fölgyujtják a községházát s elhangzott a felhivás: Gyerünk a jegyző magánházához, midőn látták, hogy az utánuk beérkező harmadik csendőrt lováról lehuzni akarják, midőn a csendőr távirattal elküldött egy katonát, aki az állami ménekre ügyelt a községházán, még több lövést intézett a tömeg közé, ugy, hogy a csendőrök összesen tizenegy lövést tettek.

A lövések közül egy, a tömeg részére követhordó idegen asszonyt fején talált, aki nyomban meghalt. Számos sebesülés történt. Hány embert sebesitettek meg a csendőrök fegyverei, egyelőre megállapitani nem lehetett.

A lövések hatása alatt a tömeg szerteszét futott.

A zavargás tartama alatt a község előljárósága Ugon keresztül sürgönyzött a kecskeméti csendőrség szárnyparancsnokának segitségért.

A jegyzőné behajtatott Félegyházára és értesitette a dologról a főszolgabirót, aki elsősorban az ott állomásozó honvédséghez fordult, ahonnan mintegy 80 főből álló gyalogcsapat délután 2 óra körül megindult Alpár felé a főszolgabiróval együtt. Félegyházán összeszedett és utánuk küldött kocsikon érkezett meg a katonaság Alpárra, hova csakhamar a kecskeméti csendőr-szárnyparancsnok is megjött kilenczedmagával.

A megérkezés idejében az ostromállapot már megszünt, de nagy tömegben csoportosult a nép a községháza mellett elterülő téren, ugy, hogy a községházából kimozdulni senki sem merte. A beérkezett honvédség szétoszlatta a tömeget, a csendőrszárnyparancsnok pedig a nyomozáshoz s a vezetők összeszedéséhez fogott.

Esti hat órára már tiz-tizenöt ember ült a községházánál, amelynek minden része immár börtönhelyiséggé vált. A községháza ijesztő képet mutatott. A folyosón a leölt asszony holttestе feküdt, fejét egy zsákkal fődték el. Az udvar és folyosó rögökkel, tégladarabokkal, üveggel és a szétroncsolt ablakok darabjaival volt tele. Bent a helyiségek szintén kő- és üvegdarabokkal boritva. Ami összetörhető tárgy volt a szobában, összetörték. Egy sarokban két szék, ahol a zavargás alatt a községi jegyző s a püspöki számtartó ültek, hogy anennyire lehet, megvédjék magukat a dobások ellen. A községi biró a lövésekre támadt pillanatnyi zavarban a folyosón keresztül a padlásra szökött s a tömeg eloszlásáig ott bujt el.

Éjszaka Kecskemétről egy század huszár érkezett a községbe s velük a törvényszék vizsgálóbirája is.

Reggelre a község lecsöndesült.

Félhivatalos rugdalódzás.

Csak a tehetetlen düh ragadhatja még a pénzért hazudó félhivatalos pennát is akkora szemérmetlenségre, amilyenre ragadta a főispán lapját a pünkösdi népgyülés sikere miatt való őrjöngés.

Eszünk ágában sincs, hogy részletes czáfolásra méltassuk a félhivatalos lap hazudozásait. Ennél sokkal okosabb dolgok veszik igénybe a rendelkezésünkre álló tért. Mindössze mutatóul emlitünk föl a sok hazugságból kettőt.

Az egyik az, hogy Sima Ferencz csak ugy birt közönséget toborzani a népgyülésre, hogy szövetségesekül hivta a — szocziálistákat; akik hajlandók voltak a szövetségre, de aztán árát is szabták annak. Föltételül kikötötték ugyanis azt, hogy: „templomi istenitiszteletben való részvétel ne legyen;" és másodszor azt, hogy a népgyülésen „egy szocziálista szónok is beszélhessen."

No hát, hogy mennyire szorult rá Sima Ferencz a szocziálisták támogatására, azt mindenki megitélheti, aki ismeri az itteni viszonyokat és tudja, hogy a gazdaközönség — egypár talpnyaló urhatnám gazdát kivéve — osztatlanul és tántorithatlanul áll a Sima Ferencz zászlója alatt.

A szóbanforgó konkrét esetre vonatkozólag pedig hivatkozunk magukra a szocziálistákra, akik bizonyithatják, hogy nem Sima Ferencz hivta fel őket szövetkezésre, hanem ellenkezőleg ők kivántak csatlakozni a mozgalomhoz. Sőt ebbeli kivánságukat sem közvetlenül Sima Ferencznek hozták tudomására, hanem pünkősd első napján Pintér Gyulához, mint a rendező bizottság elnökéhez fordultak a kővetkező levéllel:

A tekintetes függetlenségi 48-as pártelnök urnak Szentesen.

A szentesi független szocziál-demokrata párt tagjai azon kérelmünkkel fordulunk a pártelnök urhoz, hogy mivel holnap, junius 7-én nagy tiltakozó népgyülést tart a sajtószabadság megszoritása ellen, melyet a kormány tervez, s mely pártkülömbség nélkül egyformán sujt bennünket, — tehát ez ellen mi független szocziál-demokraták is tüntetni óhajtanánk, és pedig ugy, hogy zászlóval felvonulnánk és a tárgyhoz legalább két elvtársunk szólna röviden. Ez iránt kérjük a t. pártelnök urat, méltóztassék becses véleményét adni.

Tisztelettel:

A szentesi szocziál-demokrata párt ideiglenes választmánya."

Hogy a szocziálitsák csatlakozását nem utasithattuk el, az olyan természetes, hogy még a félhivatalos butaság is beláthatná, ha kicsiny elméjére rá nem borulna a rosszakarat köde. Nem utasithattuk el, sőt szivesen fogadtuk őket először is azért, mert a népgyülés pártonkivüli jelleggel hirt; ott tehát joggal résztvehetett minden polgár, aki részt akart venni; amint hogy notorius pákuliczok is voltak jelen. Szivesen láttuk a szocziálistákat továbbá azért, mert őszinte szivvel egyesültek velünk a közszabadság védelmében. És szivesen láttuk őket harmadszor azért, mert mi a szocziálizmus nagy kérdését nem a Vadnay-féle reczept szerint, — szuronnyal és koplaltatással — hanem testvéri szeretettel és felebaráti jóakarattal akarjuk megoldani.

Hogy az istenitiszteleten való részvétel a szocziálisták kivánságára maradt volna el, az ismét olyan arczátlan hazugság, amire csak bérencztoll vetemedhetik. Mert a szocziálistáknak eszük ágában se volt ilyen kivánsággal előállani; s hasztalan is tették volna, mert a rendezőség ebben a dologban szóba sem állott volna velük. Hanem elmaradt az istenitiszteleten való részvétel azért, mert a rendezőség fontolóra vette, hogy az idő rövidsége miatt nem lehetett volna a rom. kath. templomba is elmenni; ily körülmények között, esetleges félremagyarázások

elkerülése végett tehát helyesebbnek vélte a rendezőség a programm ezen pontjának elejtésését; annyival is inkább, mivel Lakos Imre dr. polgármester ur utján a következő épületes levelet kaptuk:

„Tekintetes

Dr. Lakos Imre h. főgondnok urnak

Szentes.

Amenyiben tudomásomra jutott, hogy Sima Ferencz presbiter ur, politikai elvtársaival, a ma délelőtti isteni tiszteleten meg fog jelenni, amit kötelessége szerint nekem be nem jelentett: felhivom h. főgondnok urat, intézkedjék, hogy templomunk semminevű politikai demonstrácció szintere ne legyen, mert egyházi törvényeink szerint semmi szin alatt megnem engedhetem, hogy ilyen nagy ünnepen zászlókkal jelenjenek meg az istenitiszteleten.

Szentes, 1897. junius 7.

Filó János,
ev. ref. elnöklelkész."

Hát ez a szép kis levelecske maga elég volt arra, hogy távol maradjunk onnét, ahol az Urnak ilyen szolgái járnak; akik, ugy látszik, még az isteni malasztot is a pecsovicsok számára foglalják le.

Bizony jól teszi a félhivatalos lap, ha ezért a rugaszkodásért dicshimnuszt zeng a nagytiszteletű elvtársának; aki különben nem régiben még maga is annak a zászlónak volt a katonája, amelytől most ugy irtózik, mintha — tömjén volna. Persze, akkor még a fiai érdekében adni kellett a nagy hazafit, most meg a veje érdekében nyalogatni kell a főispán talpát.

A vén renegátot különben nem érdemesitjük arra, hogy hosszasabban foglalkozzunk a garabonczáskodásával. Hiszen ismerjük a közmondást: „Vakard meg a kálvinista jezsuitát és megtalálod a — pecsovicsot."

Vén csontjait nem is vakargatjuk hát tovább, hanem ráczitáljuk a bibliai mondást: Uram, bocsásd meg neki, mert nem tudja, hogy mit cselekszik."

Obstrukczió a házban.

Szerdán megtörtént az obstrukczionák hivatalos bejelentése a Házban is.

— Megfogadtuk, hogy a legfontosabb nemzeti jogokat kezeinkből kisiklani vagy kicsavartatni nem engedjük! — szólt Illyés Bálint.

— Minden törvényes eszközzel megfogjuk akadályozni, hogy a javaslat törvénynyé váljék — jelentette ki Rátkai László.

Az ellenzék azon törekvése, hogy a javaslatot megbuktassa, teljesen jogosult! — támogatta őket a nemzeti párt részéről Sághy Gyula.

Az ülésnek különben még nem volt obstrukczió képe. A rerem levegője Szilágyi jégtömegeinek behatása alatt hűvös kellemes volt. A beszédek nem voltak hosszuk és érdeket keltettek. Az obstrukczió óvatosan tartalékának teljes megóvásával halad előre.

Az első szónok Illyés Bálint volt, a ki a baloldal tetszése között mutatott rá arra, hogy a hirlapi közleményeknek a 16. §. által kontemplált megváltoztatása nem más, mint — maga a czenzura.

— Rejtett czenzura! — szólt közbe Horánszky Nándor.

Utána Sághy Gyula mondott erőteljes, polemikus beszédet. Pulszkyval szemben kimutatta, hogy a javaslatnak nemcsak 16. §-ában üti föl fejét a reakczió, végig huzódik az az egész javaslaton. A hivatalos hatalommal való visszaélésnek és a választási szabadság elleni vétségeknek eskűdtbiróságok alól való elvonása épen nem mondható a liberálizmus kvintesszentencziájának.

Nagy hatást keltett beszédének az a része, a hol a kormány okoskodásának egész veszélyességét tárta föl. Ha ma elvonják a magánbecsületet az eskűdtszéktől azon a czimen, hogy nem megbizható, ezen ürügy alatt maholnap egész tömegét fogják a sajtóügyeknek elvonni a eskűdtszék hatásköre alól!

Most kormánypárti szónok következett, Molnár Béla. Az a hire járt, hogy snájdig, az ellenzéket hevesen támadó beszédet fog mondani. Azt hiszszük, nem is az ifju szónokon mult, hogy a meggyujtott rakéták a Ház hűvös levegőjében nyomtalanul vesztek el. Még az sem keltett hatást, mikor a szónok a szabadelvű párt utolsó megmaradt tőkéjét, az egyházpolitikát igyekezett a javaslat érdekében kamatoztatni. Beszédét azzal végezte a törekvő fiatalember, hogy neki a 16. §. — kevés.

Rátkay László következett ezután. Beszéde nem volt hosszu, de nemes ideálizmus, magas lendület és erős hazafiság lüktetett benne. Ennek tulajdonitjuk azt a gyujtóhatást, a mit a baloldalon okozott.

Azzal kezdette, hogy a becsületet definiálni nem lehet, azt érezni kell. És éppen azért itt megkülönböztetéseket tenni nem lehet, becsület csak egy van, a polgári becsület, a mely fölé emelkedik a becsület legnemesebb formája, a nemzet becsülete.

A biróságok megbizhatósága tekintetében felhozott érvekkel szemben hivatkozott a történelemre, a melynek tanusága szerint magyar ifjakat hazafiságukért magyar biróságok itéltek el.

— Méltó utódaik! — szólt közbe Kubik Béla, a miniszteri padokra mutatva.

Hatásosan mutatta ki az orsovai, pétervári stb. eseményekkel, hogy ma alkotmányunk egyetlen biztositéka a fejedelem alkotmányos érzéke, ilyen körülmények között pedig a jövő teljesen bizonytalan. De ha minden elveszett, legyen ott a szabad sajtó! — fejezte be szép beszédét Rátkay.

Beszéde után Szilágyi Dezső elnök az ülést 5 perczre fölfüggesztette.

A szünet után a néppárti Marsovszky Endre — bár tudjuk róla, hogy az eskűdtszéki intézménynek nem barátja, — csinos, kerekded beszédében kijelentette, hogy a javaslatot reakczionárius tendencziájánál fogva nem fogadja el.

Az ülés végén Juszt Gyula az orfeumok szini előadásai, Mócsy Antal pedig a szólásszabadságnak Várgedén, az ottani főszolgabiró által történt megsértése tárgyában interpellált.

*

Az ellenzéknek parlamenti akcziója, melylyel a bűnvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat 16. §-át minden áron megbuktatni igyekszik, egyre nagyobb terjedelmet ölt. Mig egy részt a szónokok egyre-másra feliratkoznak és az obstrukczió jellegével egyáltalán nem biró, igazán magas szinvonalu vitát produkálnak, addig a vitarendező bizottság teljesen megállapitotta a jövő teendőit. Bánffy Dezső báró miniszterelnök holnapután visszatérik Budapestre Kolozsvárról, a hova a református konvenenten való részvétel miatt elutazott s akkor őt föl fogja keresni a függetlenségi párt egy deputacziója és hivatalosan tudomására fogja hozni az obstrukczió. Be fogja jelenteni a miniszterelnöknek a küldöttség azt is, hogy ha a 16. §-t el nem ejti, az obstrukczió első sorban ki fogják terjeszteni a katonai javaslatokra, még pedig annál inkább, mert a függetlenségi pártnak olyan tiszti akadémiák, a hol az ifjakat a Gott erhalteért tanitják lelkesedni, semmi szüksége nincs. Bejelentik tovabbá a miniszterelnöknek, hogy a legszélesebb obstrukczióval fogják megtámadni az időközben szintén napirendre kerülő czukorprémiumrol szóló törvényjavaslatot, melynek pedig tudvalevőleg aug. ho 1-ére szentesitve kellene lenni. Ennél a javaslatnál, értesülésünk szerint, ha a 16. §. el nem ejtetik, a képviselőház közjogi ellenzéke valóságos kiegyezési vitát fog csinálni, melynek folyamán napirendre hozza a vámszövetséget, a nemzeti bank és a kvóta kérdésének ügyét is. A szabadelvű pártban különben mindinkább hódit az a felfogás, hogy a nyári tanácskozásokat valamiképpen meg kell szüntetni.

Helyi és vegyes hirek.

— **Városi közgyűlés** lesz ma, pénteken délelőtt 8 órakor, közvetlenül a tisztujitószék előtt. A közgyűlés egyetlen tárgya: a közigazgatási bizottságnak azon határozata, melylyel 7 uj tanyai iskola fölállitását rendelte el, s ezzel kapcsolatban az összes községi iskolák államositására vonatkozó előterjesztés.

— **Közigazgatási bizottság.** A vármegye közigazgatási bizottsága junius havi ülését f. hó 16-án tartja meg.

— **Pályázat a vendéglő-épitésre.** Az uj vendéglő épitésére meghirdette a zárt ajánlati versenyt a város polgármestere. Az ajánlatok f. hó 26-án déli 12 óráig adhatók be. Vállalkozni lehet az egész munkára együttesen és egyes munkarészekre külön.

— **Évzáró vizsgák a főgimnáziumban.** A helbelyi állami főgimnáziumban az iskolai évet bezárkesztő vizsgálatok a következő napokon tartatnak meg: Junius 13-án délután a torna vizsga. Junius 14. 15. 16-án a szóbeli érettségi vizsgálatok. Junius 18. 19. 21-én az osztályvizsgálatok, Junius 29-én délelőtt a záróünnepély. A vizsgálatok kezdete d. e. 8 óra, d. u. 3 óra. A záró ünnepély kezdete d. e. 11 óra. Ezen vizsgákra és ünnepélyre a tanügy iránt érdeklődőket és t. szülőket tisztelettel meghivja az igazgatóság.

— **Halálozás.** Mint részvéttel értesülünk Hegedűs Lajos, néhai Hegedűs Vilmos fényképész legifjabb fia, f. hó 9-én, élete 20-ik évében elhunyt. Temetése a közönség nagy részvéte mellett f. hó 10-én ment végbe. Nyugodjék csöndesen.

— **Öngyilkosság.** Egy fiatal leány — Spitzer Gizella, Spitzer eczetgyáros leánya erőszakosan vetett véget ifju életének Pünkösd második napján elhagyta a szülői házat és nyomtalanul eltűnt. Aggódó szülei és testvérei hasztalan várták haza, hasztalan tudakozódtak utánna mindenfelé, mig végre szerdán megjött a szomoru hir, hogy a szerencsétlen teremtés hulláját kifogták a Tiszából. Hogy önként kereste a halált, az kitűnik a tárczájában talált levélből, de hogy mi vitte a tragikus elhatározásra, arról egyetlen szót sem irt, s hozzátartozói sem sejtik a valót. Bánatának vagy életuntságának titkát tehát a sirba vitte. A tárczájában talált levél a következőleg szól: „Ezen pár sort azért irom, hogy ha majd kihalásznak, tudják meg kilétemet. Nevem: Spitzer Gizella, 16 éves vagyok, vallásom izraelita. Hogy miért követtem el öngyilkosságot, azt szükségtelen megirnom. Csupán azt jegyzem meg, ne gondolják, hogy valami szerelmi dráma az oka. Végül kérem, értesitsék szülőimet, laknak Szentesen, eczetgyárosok. Mivel pedig ép elmével határoztam el magamat a végzetes tett elkövetésére, kérem a t. orvos urakat, legyenek kiméletesek irántam és tegyék meg utolsó kivánságomat, hogy ne bonczoljanak föl hanem hagyjanak bonczolatlanul őröknyugalomra helyezni. Tisztelettel: Spitzer Gizella." A szegény teremtés utolsó kivánsága teljesült; testét nem érintette a bonczoló kés. Legyen neki könnyű a hant.

— **Vigyázatlanság.** Egy kocsis vigyázatlanságának majdnem áldozatul esett két nő f. hó 8-án. Horváth Gáborné és Tóth Istvánné csöndesen mendegéltek a keramit uton, s mire észrevették, egy gyorsan robogó kocsi elütötte őket. Szerencsére az ijedtségen kivül más bajuk nem esett.

— **A sertésvész** föllépése hivatalosan kimondatott, a határ zár alá helyeztetett, s a határőrök fölállittattak.

— **A ker. betegsegélyző pénztár** hivatalának elhelyezésére alkalmas két szobából álló helyiséget keres, a kinek ily helyisége van bérbeadó, jelentse be az ár megjelölésével Tóth Károly ptri jegyzőnél f. hó 20-ig.

— **Záróvizsgák a szentesi ev. ref. egyházi iskoláiban.** Junius 13-án d. e. isteni tisztelet végeztével a gymnásiumba járó réform. vallásu fiu, d. u. a polgári leányiskolába járó növendékek vallásvizsgája. Ugyanaz nap d. e. gyümölcsfa nemesitési vizsgálat, d. u. tornavizsga és női kézi munka kiállitás. Junius 20-án d. e. a központi leányiskola I. II. III. osztálya, vagyis Tergenyei Ferencz. d. u. a központi leányiskola IV. V. VI-ik osztálya, vagyis Papp Lajos. Junius 21-én d. e. a központi fiiskola V. VI-ik osztálya, vagyis Vattay Vincze. d. u. a központi fiiskola III-ik osztálya, vagyis Kovács Lajos. Junius 22-én d. e. a központi fiiskola IV-ik osztálya, vagyis Sajó Sándor. d. u. a központi fiiskola II-ik osztálya, vagyis Varga József. Junius 23-án d. e. az alsópárti leányiskola I. II-ik osztálya, vagyis Szabó Lajos. d. u. a központi fiiskola I-ső osztálya, vagyis Paksi János. Junius 24-én d. e. az alsópárti leányiskola III. IV-ik osztálya vagyis Falabu Sándor. d. u. a kiséri fiiskola I. II. III-ik osztálya vagyis Varga Béla. Junius 25-én a kiséri leányiskola I. II. III-ik osztálya vagyis Kabai Endre. d. u. a felsőpárti belső leányiskola II-ik osztálya vagyis Körtvélyesi Sándor, Junius 26-án d. e. a felsőpárti külső fiiskola I. II-ik osztálya vagyis Takács János. d. u. a felsőpárti külső leányiskola I. II-ik osztálya vagyis Katona József. Junius 27-én d. e. a felsőpárti belső leányiskola III-ik osztálya vagyis Kovács János. d. u. a felsőpárti belső leányiskola I-ső osztálya vagyis Papp Antal. Junius 28-án d. e. a felsőpárti belső fiiskola IV. V-ik osztálya, vagyis Papp László. d. u. a felsőpárti belső fiiskola III-ik osztálya vagyis Németh Elek. Junius 29-én d. e. a felsőpárti belső leányiskola IV. V-ik osztálya vagyis Varga Ferencz. d. u. a felsőpárti belső fiiskola I. II-ik osztálya vagyis Németh Lajos tanitó tanitványainak közvizsgája. A kotta ismeretből a vizsgálat junius 21. 22 és 23-án az illető osztályok közvizsgája alkalmával tartatik. A közvizsgák a templomban, a kézimunka kiállitás az egyház tanácstermében, a gyümölcsfa nemesités és tornászat az illető gyakorló helyeken tartatnak. A vizsgák d. e. mindig az isteni tisztelet végeztével, d. u. pedig 3 órakor veszik kezdetőket. Midőn e vizsgálatokra az egyháztanács tagjait, a szülőket, gyámokat, s általában a tanügybarátait meghivni szerencsés vagyok, kiváló tisztelettel maradtam Szentesen, 1897. junius hó 2-án. Az egyháztanács megbizásából: Gerőcz Lajos, s. k. ev. ref. elnöklelkész.

— **Megzavart lakodalmi menet.** Folyó hó 7-én piros pünkösd másnapján Szegvárnn esküdött örök hűséget Nyilas János csanyi iparos szive választottjának. Hát eddig még semmi furcsaság sincs a dologban, mert hiszen az nem csak Nyilas urammal, de más halandókkal is megtörténhetik, hogy éppen piros pünkösd másodnapján rebegjék el azt a bizonyos életbevágó „igen" szócskát, ha nem ami az esküvőre való felvonulás alkalmával a lakodalmas háztól történt elindulás után az utban megesett, az már igazán unikum számba menő bolondos eset. Agoston István kovács mester leánya volt a boldog menyasszony. Agoston uram házától indult ki a lakodalmas menet. Ünnep nap lévén, tenger sok nézője volt az esküvőre felvonulásnak. A kiváncsi nézők zöme a Kossuth-téren levő ártézikut környékén csoportosult. Éppen csak eddig érkezett el békében a diszes nászsereg, amikor egy nem mindennapi esemény zavarta meg a menetet, óriási felháborodást és mély megbotránkozást idézve elő ugy a násznép, mint a kiváncsi néző közönség tömegében is. Istentelen és durva szitkozódással fűszerezett éktelen orditozással felőrülten rohant a menet után a menyasszony édes atyja, folyvást kiabálva, hogy: megálljatok. A megzavart nászmenet erre megállapodván, kiváncsian várták a történendőket. Az arczából kikelt dühöngő ember láttára a gyengébb idegzetűek holmi kényszer zubbony félére is gondoltak. Habár ilyen nem is volt kéznél, az egyik vőfély a nézők sorából egy pár markos legényt magához intve, eléje sietett a tiszteletreméltó (?) örömapának, hogy megkérdezze tőle szokatlan viselkedésének okát és szükség esetén esetleg megfékezze a dühöngő embert. A tisztelt örömapának, — aki persze kedves leánya öröm-ünnepén előzőleg már nehány liter csongrádi karczost kebelezett be az ingen belől, amitől azután csaknem beszámithatlan állapotban leledzett — az a fatális rögeszméje támadt, hogy a már utban volt nászkoszoru sorai között hivatlan vendég is helyet foglal. Ez szolgált okul a ssinos kis utczai botrány előidézésére. A megvadult örömapa szüntelenül az egyik ugynevezett „koszorulegény" nevét hangoztatta torkaszakadtából utczahosszat kiabálva és menyre földre esküdözve, hogy azt a fiatal embert senki sem hivta, az nem az ő vendége, tehát távolitsák el a nászmenetből. Szerencsére nagy nehezen sikerült megzabolázni a dühöngő örömapát, de már az sehogysem fért a fejébe, hogy a hagyományos ősi magyar vendégszeretet erényének arczulcsapása nélkül a vőlegény által személyesen meghivott jó barátot, — a vőlegény barátját — a hivatlan vendégek kategóriájába sorozni merő képtelenség. Különben a koszoru legénynek több sütni valója volt mint az örömapának mert ilyen kinos incziden után sem hagyta ott hölgyét ott a faképnél mint szent Pál az oláhokat, hanem mintha mi sem történt volna felvezette az esküvőhöz onnan pedig vissza a lakodalmas házig, azonban annak küszöbét többé már nem lépte át, hanem bucsut mondva a nászkoszorunak — távozott. Azóta pedig a szegvári hölgyek ha komolyan megharagszanak a fiatal emberekre, és rettentő haragjukban valami nagyon de nagyon különös jót óhajtanak haragosuknak, a „Borszem Jankó"-beli Főtiszt. Reb Menákem cziczeszbeiszer szörnyű átkozódásaihoz hasonlóan ilyen átkot szórnak rájuk: Legyen maga Agostonn kovácséknál koszorulegény. (Beküldetett.)

— **A szegény mezőgazdák érdekében.** A kormány legközelebb javaslatot fog előterjeszteni 1.200,000 forint hitel fölvétele iránt, az inséges mezőgazdák felsegélésére. Félreértések és csalódás elkerülése végett megjegyezzük, hogy azt az 1.200,000 forintot nem a magyar kormány veszi föl az inséges magyar mezőgazdák folsegélésére, hanem — a franczia kormány hozza meg ezt az áldozatot az — algiri inséges mezőgazdák érdekében. Az pedig más.

— **Szerencsétlenül járt potyautas.** A szentendrei viczinális vasutra a napokban Pomáz állomáson fölszállt egy Lukács István nevű napszámos. Jegyet csak a Filatori gátig váltott, de ott nem szállt le, hanem tovább utazott a Pálffy-tér felé. A kalauz észrevette a turpisságot és fölszolitotta, hogy váltsa meg jegyét. A napszámos erre nem volt hajlandó, hanem fölszakitotta a kupé ajtaját s leugrott a robogó vonetról. A szerencsétlen annyira összezuzta magát, hogy a mentőknek kellett őt a Rokusba vinni.

— **Sülyedő város.** Felső-Sziléziában Rozdsin várost végpusztulás fenyegeti. Sülyed, repedezik alatta a talaj, s mint most onnan távirják, a sülyedések és repedések egyre tartanak. A repedésekből viz árad elő ami a város nagyrészét elboritotta.

— **Tűzhalál a mezőn.** A kétségbeesés pillanataiban, amikor már többé nincs bizalom Istenben és emberben, elhivhatjuk a megváltó halált száz meg száz módon, a pisztoly hideg golyójától kezdve a gyorsan ölő méregig. S e száz mód közül egy se tetszett a Feketeváros községbeli Mundner Magdolnának, akinek fejére már készitették a mirtusz koszorut, hogy pünkösd vasárnapján oltárhoz vezessék. Lehet, hogy nem szerette, gyűlölte vőlegényét, lehet, hogy más oka is volt, de kereste a halált, amely megszabaditsa őt attól, amitől rettegett. Kiment a mezőre, ott beletemetkezett egy szalmakazalba és felgyujtotta azt. Egy pillanat alatt lángra lobbant a szalma s mire tűze elhamvadt, Magdolna is megsemmisült. A hamuban csak a gombjait találták meg. Hiába készült a mirtus koszoru, a halott mennyasszony homlokát sem ékesitheti.

— **Kinek szóljon a harang?** Péter és Pál gazda hires fülemile-pőre óta nem igen van párja annak a pörnek amelyet Zsebes község római katolikus lakosai inditottak a református lakosok ellen Még a hatvanas években vett ugyanis a község közadakozásból egy közös harangot, azóta pedig pillanatra sem szünetelt a perpatvar. Azon veszekedtek egyre-másra, kiket illet tulajbonképpen a harang csengése: a katolikusokat-e vagy a reformátusokat? Hiába akarta az egyikfelekezet a másiktol drága pénzen megváltani a harangnak rája eső értékét, abba még amugy sem tudtak belenyugodni, hogy kizárolag bármelyikűké is legyen a perpatvar tárgya Végre is a katolikusok eladták a harangot egy — zsidonak, de a pénzből nem juttattak egy árva fillért sem a reformátusoknak. A biroság dolga lesz már most eldönteni, kit illetett és mennyiben illetett valakit a szigoru jog szabálya szerint a vitás harang csengése.

— **Életmentő kutya.** Monokon mult vasárnap majálist rendezett az ifjuság. Szülői elvitték a hatéves Klein Dávidot is az erdőbe. A fiucska elbarangolt valamerre s mikor azután a szülők hazakészültek, nem találták sehol a gyermeket. Kétségbeesetten keresték mindenfelé egész éjszaka, ki kutatattak minden bokrot de a fiu nem került elő. Másnap hétfőn a fél falu uépe járta be keresztül-kasul az erdőt de ugyancsak eredménytelenül. Lemondott mindenki már az utolsó reményről is mikor egyszer az emberek között termett a Kleinék házi ebe az eltépte a hurkot, amelyel odahaza fogva tartották s folytonos ugatásával hivta maga után az embereket. Ezek utána mentek s igy aztán meg is találták a fiucskát egy bokrokkal fedett barlangban. A gyermek édesden szunnyadozott ottan s fel sem ébredt csak szülei karjaiban, akik örömükben kétszáz forintot adtak jótékony czélra.

Nyilttér.*)

Henger rovátkolás.

Felhivjuk az érdekelt felek figyelmét azon körülményre, hogy gyári műhelyünkben uj henger rovátkoló gépeket (Riffel Maschinen) állitottunk fel, és elvállaljuk a hengerek rovátkolását, a legjutányosabb árak mellett, a legrövidebb idő alatt elkészitve.

Back Bernát fiai

22H52 szegedi gőzmalma és vizvezetéke.

*) E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Kugli-verseny!!!

A szentesi I-ső 48-as kör ujonan berendezett helyiségében (Kóhn Gábor-féle ház,) vasárnap délután 2 órakor nagy kugli-verseny tartatik két nyereménynyel egybekötve:

Első dij egy eleven bárány, második dij szintén egy eleven bárány.

Aláirni lehet a kör helyiségében (Kohn Gábor-féle ház.)

Kiadó kaszáló.

Farkas Eugénia kisasszonynak a Döbször-féle földön 60 hold legelő és kaszálója s az nyári használatra kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal lehet.

Figyelmeztetés.

Az egyedüli kasza mely eddig legtöbb kitüntetésben részesült a **Szent András aczel kasza** mely az ugynevezett **nép kaszajának** lett a gazdaközönségnél elismerve.

Ezen kaszák szivós, sem nem nagyon kemény, sem nem lágy aczélból készülnek s csodálatra méltó könnyűek, különösen megfelel a közönség kivánságának, mert erős nyaka, vékony pengéje s rendes kaszás ember kezéhez van igazitva, kikalapáltan, kipróbálva lesz átadva és igy a **Szent András kaszánál** nem fordulhat elő, hogy kovács kézébe kellene adni, mert az által a kasza kilágyul rendesen, egszeri kalapálással töb napon át lehet dolgozni és egyetlen fenéssel 120—150 lépésnyire lehet a legkeményebb fűben is kaszálni. Minden darabért jótállást vállalok és a megnem felelőket kicserélem.

Arai:

4—5	80	85	90	95	100 czm.
	1·—	1·10	1·20	1·25	1·30 frt.

5 drb. rendelésnél a posta költséget a kaszagyár fizeti, 10 darabnál pedig egyet ingyen. Megrendelhető utánvéttel vagy a pénz előleges beküldése mellett a főelárunitónál

Bergl Simon,
Som.-Szill.

Akik rendelést gyüjtenek, kérjenek gyüjtőivet magas jutalékot kapnak.

FEHÉR MIKLÓS

GÉPGYÁROS

ajánlja a 0—10

m. kir. államvasutak gőzcséplőkészleteit,

továbbá a legujabb szerkezetü magánjárókat és mindennemü egyéb gazdasági gépeket u. m.: ekéket, boronákat, hengereket, vetőgépeket, (cirkulár) kör-fűrészeket, malomberendezéseket, trieuröket, darálókat, a legjobb perenospora-fecskendőket, szecskavágókat, bakkerrostákat stb. stb. kedvező fizetési feltételek mellett legjutányosabb árakon, hitelképes vevőknek több évre terjedő részletfizetésre.

Leégett m. kir. államvasuti cséplők keretei készpénzért beváltatnak. Valamint a régi gépek ujakkal becseréltetnek. Cséplési idényre vevőimnek megbizható gépészekről szivesen gondoskodom.

Képes árjegyzék kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve.

FEHÉR MIKLÓS gépgyáros
Budapest, IX. Üllői ut 23. sz. (a „Köztelek" mellett.)

Szentes, 1897. Nyomatott a kiadótulajdonos: „Szentesi Első Könyvnyomda Részvénytársaság" gyorssajtóján.